

Kod ucznia	
Liczba punktów	

KONKURS PRZEDMIOTOWY Z HISTORII DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH (ETAP REJONOWY – 08.02.2019 r.)

Drogi Uczniu,

witamy Cię na II etapie konkursu przedmiotowego z historii. Przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo wykonać wszystkie zadania.

- Arkusz liczy 8 stron i zawiera 16 zadań.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test jest kompletny. Jeśli zauważysz usterki, zgłoś ten fakt Komisji Konkursowej.
- Polecenia czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- Nie używaj korektora.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Czas pracy: 90 minut.

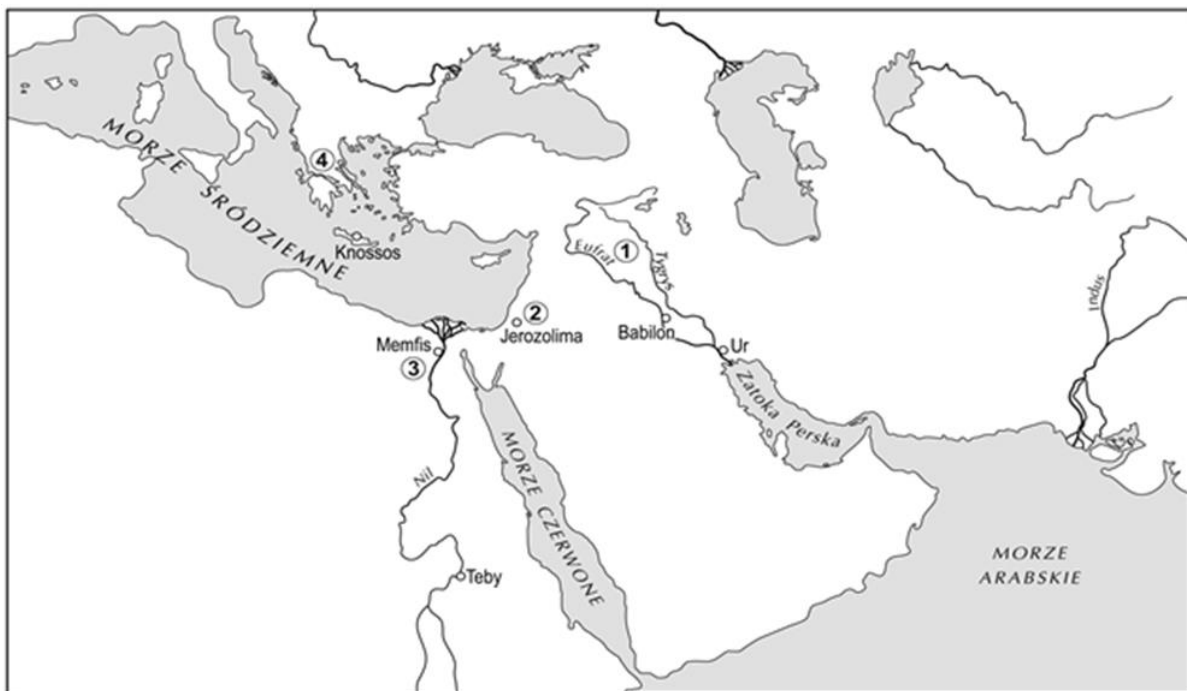
Powodzenia!

Zadanie 1. Uzpełnij tabelkę, wpisując informacje o różnych sposobach życia i zdobywania pożywienia przed rewolucją neolityczną i po niej.

	Przed rewolucją neolityczną	Po rewolucji neolitycznej
Prowadzony tryb życia	–	–
Sposób zdobywania pożywienia	– –	– –

Mapa do zadania 2.

Zadanie 2. Dokończ zdania, wpisując w miejsce kropek odpowiednie cyfry.

Mapa ze zbiorów: WSPAWN

- A. Kraina geograficzno-historyczna zamieszkała przez lud, któremu przypisuje się wynalezienie pisma, oznaczona jest na mapie cyfrą .....
- B. Kraina geograficzno-historyczna, której mieszkańcy wyznawali wiarę w jednego Boga, oznaczona jest na mapie cyfrą .....
- C. Kraina geograficzno-historyczna związana z narodzinami demokracji zaznaczona jest na mapie cyfrą .....
- D. Państwo, o którym Herodot napisał, że jest „darem Nilu”, oznaczono na mapie cyfrą .....

Wykorzystując tekst źródłowy i wiedzę własną wykonaj zadania od 3. do 8.

O książce

Książka zrodziła się w odległej starożytności, a jej pierwotny kształt znacznie odbiegał od dzisiejszego. Wśród mieszkańców Bliskiego Wschodu od III do I tysiąclecia p.n.e. upowszechniła się ona w formie glinianej tabliczki przypominającej dachówkę. Zamieszkujący tamte tereny Sumerowie oraz Akadyjczycy używali pisma klinowego, którym pokrywali tabliczki z obu stron, wyciskając bądź ryjąc znaki kawałkiem trzciny lub patykiem. Tak przygotowane tabliczki suszono na słońcu albo wypalano w piecu. Dzięki temu przetrwały tysiące lat.

Początek współczesnej książki dał papirusowy zwój, czyli rulon staroegipski. W starożytnym Egipcie od III tysiąclecia p.n.e., a potem w Grecji i Rzymie, aż do IV wieku naszej ery, używano zwojów papirusowych wytwarzanych z rosnącej nad Nilem trzciny. Długość takiej książki zwykle nie przekraczała 20 metrów. Pisano po jednej, wewnętrznej stronie,

w regularnych kolumnach poprzecznie do długości. Taką formę ma, zapisany około roku 2850 p.n.e., tak zwany papirus Prisse, określany jako najstarsza książka świata. Egipcjanie czytali trzymając zwój w lewej ręce, podczas gdy prawa rozwijała rulon.

Zwój jako forma książki przejęty został niemal bez zmian przez Greków. Grecy, odwrotnie niż Egipcjanie, pisali tekst od lewej do prawej strony, dlatego trzymali zwój prawą, a rozwijali lewą ręką. Za protoplastę pisarzy uznać można Imhotepa, uczonego egipskiego, zarazem pierwszego znanego z imienia autora książki.

Na przełomie II-I wieku p.n.e. Chińczycy wynaleźli papier, na którym odbijali obrazki i teksty z negatywów wrytych w drewnie. Wytworzone w ten sposób książki zwane są drzeworytami. Inną formą książki w Chinach były jedwabne wstęgi i bambusowe deszczułki. Malowano na nich znaki pędzelkami.

W średniowiecznej Europie książki przepisywano ręcznie. Żmudną, czasochłonną pracę wykonywali skrypcy, najczęściej zakonnicy, zwłaszcza benedyktyni. Ówczesne książki były bogato zdobione. Szczególnym pięknem wyróżniały się inicjały, czyli litery rozpoczynające akapit lub rozdział. Drogocenne dzieła były zaopatrzone w twarde oprawy, najczęściej z desek obciążniętych skórą.

Wynalezienie ruchomych czcionek (1440 r.), opracowanie sposobu ich odlewania z metalu oraz prasę drukarską zawdzięcza Europa Janowi Gutenbergowi. Druk z ruchomych czcionek znany był w Chinach już w XI wieku, ale nie upowszechnił się ze względu na ogromną liczbę ideogramów, co stawiało ręcznego składacza czcionek przed niezwykle skomplikowanym i trudnym zadaniem. Najbardziej znanym drukiem oficyny wydawniczej Gutenberga jest Biblia, zwana 42-wierszową (od liczby linijek tekstu na każdej stronie), drukowana w Moguncji w 1456 r. Do naszych czasów zachowało się tylko 46 egzemplarzy tej Biblii. Jedna z nich znajduje się w Polsce, w Bibliotece Seminarium Duchownego w Pelplinie.

Najstarszy druk w języku polskim wykonano we Wrocławiu w roku 1475. Był on dołączony do książki łacińskiej i zawierał modlitwy. Pierwszą książką, wydrukowaną całkowicie po polsku, jest wydany w Krakowie około roku 1514 modlitewnik – „Raj duszny” Biernata z Lublina. Druk upowszechnił się bardzo szybko i to sprawiło, że książka stawała się coraz bardziej dostępna.

(na podstawie: W. Kopaliński *Opowieści o rzeczach powszednich*, Warszawa 1987)

Zadanie 3. Wstaw znak X pod ilustracją, która przedstawia pismo opisane w pierwszym akapicie tekstu *O książce*.

A.

B.

C.

Zadanie 4. Wykorzystując informacje z tekstu, oblicz i napisz, ile lat ma pierwsza książka cała wydrukowana w języku polskim.

.....
.....

W zadaniach od 5. do 8. podkreśl poprawną odpowiedź.

Zadanie 5. Czasy historyczne rozpoczynają się od

- a) pojawienia się człowieka.
- b) wynalezienia ruchomych czcionek.
- c) wynalezienia pisma.
- d) przejścia człowieka z osiadłego trybu życia na wędrowny.

Zadanie 6. Z cywilizacją Chin nie należy kojarzyć

- a) pisma klinowego.
- b) papieru.
- c) ideogramów.
- d) druku.

Zadanie 7. *Benedyktyńska praca* różni się od *pracy syzyfowej* tym, że

- a) wymaga ogromnego wysiłku.
- b) przynosi efekt końcowy.
- c) nigdy się nie kończy.
- d) kończy się zawsze niepowodzeniem.

Zadanie 8. Która informacja o Biblii 42-wierszowej jest fałszywa?

- a) Została wydrukowana w XV wieku.
- b) Była dziełem oficyny wydawniczej Jana Gutenberga.
- c) Na każdej stronie ma 42 linijki tekstu.
- d) Została wydana w 46 egzemplarzach.

Zadanie 9. Wyjaśnij terminy Koloseum, Panteon, Partenon, łuk triumfalny, akwedukty, wpisując odpowiednie litery i podpisując ilustracje.

- A. rzymskie wodociągi
- B. świątynia poświęcona wszystkim bogom
- C. amfiteatr rzymski
- D. świątynia bogini Ateny
- E. budowla upamiętniająca ważną osobę lub wydarzenie

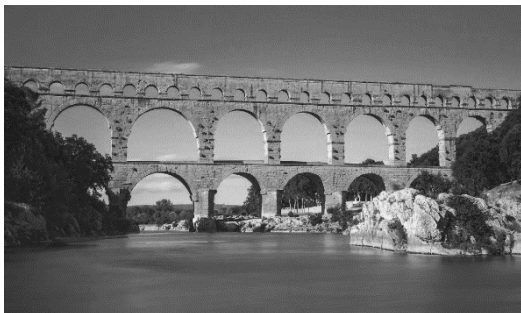
1. ....

2. ....

3. ....

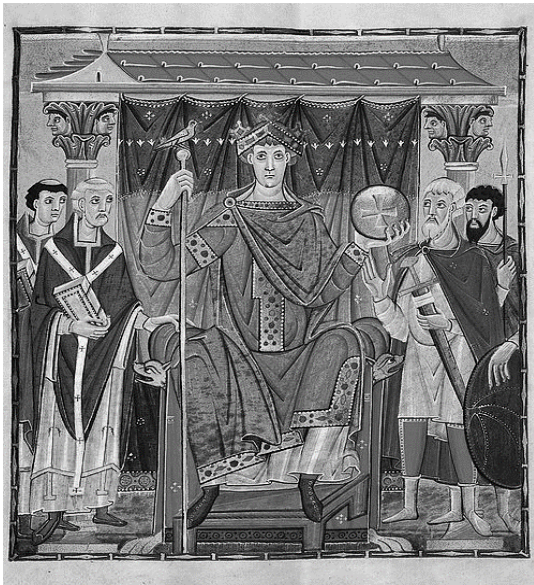
4. ....

5. ....

Źródło: Wikipedia.pl oraz archiwum własne

Zadanie 10. Na podstawie ilustracji i wiedzy własnej wykonaj polecenia A, B i C.

Iluminacja z Ewangeliarza ... (ok. 1000 roku)

Kwaterna z Drzwi gnieźnieńskich

- A. Podaj imię postaci, której symbolem jest korona i tron .....
- B. Podaj imię postaci, której symbolem jest pastorał i mitra .....
- C. Nazwij wydarzenie, które łączy obie postacie, a które miało miejsce w ostatnim roku X wieku .....

Zadanie 11. Przeczytaj uważnie tekst i wykorzystując także wiedzę własną, wykonaj polecenia A, B i C.

Cesarz Henryk [...] przesłał Bolesławowi wprzód poselstwo w te słowa: Niegodnym jest cesarza [...] wkraczać zbrojnie do kraju wroga, a zwłaszcza swego wasala, zanim się z nim nie porozumie [...]. Dlatego winieneś [...] przyjąć z powrotem brata swego, oddając mu połowę królestwa, a mnie płacić rocznie 300 grzywien trybutu [...]. Bolesław odpowiedział: [...] Do przyjęcia [...] buntownika lub do podzielenia się z nim niepodzielnym królestwem nie zmusi mnie przemoc żadnej [obcej] władzy [...]. Zatem bacz, komu grozisz; jeśli zaczniesz wojnę, znajdziesz ją!

Cyt. za: http://www.law.uj.edu.pl/~khpp/fontesu/urzedy_galla.htm

- A. Wyjaśnij pojęcie wasal.
.....
.....
- B. Zapisz przydomek Bolesława – polskiego władcy wymienionego w tekście.
.....
- C. Podaj wiek, w którym doszło do wojny pomiędzy władcami wymienionymi w tekście.
.....

Zadanie 12. Przeczytaj tekst, obejrzyj ilustrację i zamaluj na uproszczonej osi czasu przedział, w którym mieści się przedstawione wydarzenie.

Była to pierwsza koronacja króla Polski po upływie ponad dwustu lat, która miała donieść znaczenie polityczne oraz dawała podstawy do dalszego jednoczenia ziem polskich i restytucji królestwa. Przywracając Królestwo Polskie, [...], ostatni z linii wielkopolskiej, przyjął za swój herb orła białego w złotej, otwartej koronie w czerwonym polu. Od owego herbu wywodzi się dzisiejsze godło Polski i polskie barwy narodowe.

www.poznan.pl

Pieczęć ... (ze zbiorów Biblioteki Kórnickiej PAN)

A	B	C	D	E
1138	1180	1226	1241	1296
1320				

Zadanie 13. Napisz, jakie ważne dla historii Polski wydarzenie rozpoczyna się w roku 1138, a kończy w roku 1320.

.....

Zadanie 14. Przedstaw dwa najważniejsze, Twoim zdaniem, wydarzenia z okresu panowania Kazimierza Wielkiego. Uzasadnij wybór każdego z nich.

I. wydarzenie .....

uzasadnienie .....

.....

II . wydarzenie .....

uzasadnienie .....

.....

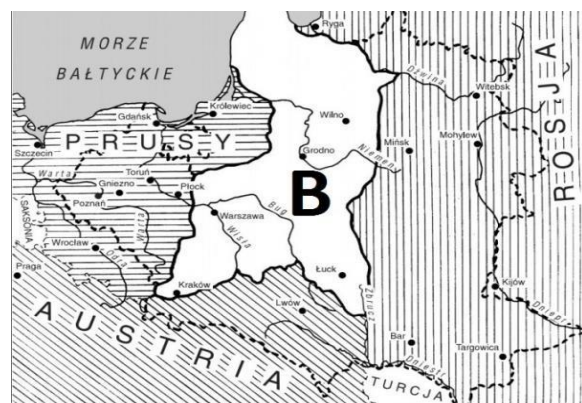
Zadanie 15. Uporządkuj podane wydarzenia od najstarszego, wpisując do tabeli cyfry od 1. do 6.

początek tzw. potopu szwedzkiego	
śmierć Ferdynanda Magellana na Filipinach	
II rozbiór Polski	
elekcja Zygmunta III Wazy na króla Polski	
unia polsko-litewska w Lublinie	
początek konfederacji barskiej	

Przjrzyj się ilustracjom i wykonaj zadanie 16.

Franciszek Smuglewicz – www.mnp.art.pl

Zadanie 16. Uzupełnij zdanie.

Rzeczpospolita w momencie ukazanym na obrazie Franciszka Smuglewicza była państwem w granicach przedstawionych na mapce ....., ponieważ (odwołaj się do obrazu i mapki)

.....

.....